Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

LAUSUNTO

10.10.2019

EDUSKUNTA
Valtiovarainvaliokunta/
Maatalousjaosto

Viite: Lausuntopyyntö HE 29/2019 vp ja VNS 2/2019 vp

**ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLA VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2020 JA VALTIONEUVOSTON SELONTEKO JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMASTA VUOSILLE 2020—2023**

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarviosta vuodelle 2020 sekä valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2020 – 2023 ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Suomen talouden kehitys oli kasvu-uralla koko edellisen hallituskauden ajan hidastuen selvästi aivan kauden lopulla. Kansainvälisen talouden tilanne on heikentynyt jonkin aikaa, mikä näkyy jo selvästi myös Suomen taloudessa. Julkisen talouden suunnitelma lähtee oletuksesta, että kansainvälinen talous on normaalissa tilanteessa vuonna 2023. Tämä oletus noussee keskeiseksi haasteeksi julkisen talouden tasapainottamisessa työllisyysasteen noston ohella. Tältä osin tilanne tuntuu menevän päivä päivältä heikompaan suuntaan. Työllisyysasteen nousun merkitys kokonaisuudessa on niin ratkaiseva, että siltä osin suunnitelmassa pysymiseksi tarvitaan nopeita päätöksiä ja päätösten toimeenpanoa. Tilanne on sama isojen rakenteellisten uudistusten kanssa, joiden osalta tulee päästä eteenpäin. Myös EU:n tulevan ohjelmakauden budjettineuvotteluissa onnistuminen tulee vaikuttamaan budjetin tasapainoon jo vuodesta 2021 alkaen, erityisesti maatalousrahoituksen osalta. Eriarvoisuuden ja tuloerojen pienentämisetä sekä tavoitetta hiilineutraaliudesta MTK pitää kannatettavina. Jälkimmäisen osalta tosin aikataulu tulee olemaan erittäin haasteellinen. Yleisesti ottaen pitkällä aikavälillä tärkeitä asioita ovat myös tutkimukseen ja koulutukseen panostaminen.

Finanssipolitiikan linjaa MTK pitää hallituskauden alun osalta kannatettava huomioiden yleiseen kansainväliseen taloustilanteeseen epävarmuudet, jolloin kotitalouksien kulutuskäyttäytyminen on keskeistä kokonaisuuden kannalta. Menokehyssääntöön otettava mahdollisuus lisätä menoja ennalta määritellyssä poikkeuksellisen vakavassa suhdannetilanteessa on myös kannatettava. Muiden finanssipoliittisten tavoitteiden osalta MTK haluaa nostaa esiin valtiotalouden alijäämän kauden lopulla ja korostaa tältä osin tiukkaa toteutusaikataulua hallitusohjelmassa sovituille toimenpiteille.

Talouden suhdannenäkymät ja julkisen talouden näkymät on kuvattu suunnitelmassa hyvin realistisesti. Tältä osin huolta tulee kantaa keskipitkän aikavälin näkymistä, jossa ennustetaan talouskasvun

hiipuvan selvästi alle yhteen prosenttiin. Hallituskauden alkuvaiheessa tulisikin kiinnittää erityistä huomiota toimenpiteisiin, joilla saadaan talouskasvu takaisin vuosien 2018 ja 2019 tasolle. Tällöin parannettaisiin myös valtiontalouden alijäämään liittyviä rahoitusasematavoitteita. Lopuksi MTK haluaa nostaa esiin talouden rakennemuutokseen liittyvän huolen. Vaikka Suomen bruttokansantuote ylitti vasta 2018 vuoden 2008 finanssikriisiä edeltävän tason, niin alueellisesti tilanne näin. Uudellamaalla vuoden 2008 taso on ylitetty jo huomattavasti ennen vuotta 2018, mutta alueellisesti tilanne on tältä osin hyvin erilainen.

Budjettitalouden linjauksiin vuodelle 2020 – 2023 kuuluvat pysyvät menolisäykset ja kertaluontoiset tulevaisuusinvestoinnit ovat pääosin kannatettavia. Erityisesti tässä suhdannetilanteessa kertaluonteiset tulevaisuusinvestoinnit puoltavat paikkaansa. Pysyvien menonlisäysten osalta on kuitenkin todettava, että niiden tulisi pitkällä aikavälillä tasapainottaa julkista taloutta.

Hallituksen esityksestä vuoden 2020 talousarvioksi MTK nostaa esille talouskasvun hidastumisen ja julkisen talouden alijäämän kasvun. Alijäämän kasvu on kannatettavaa kuvatussa suhdannetilanteessa, mutta alijäämän tulisi pienentyä talouden alkaessa elpyä. Hiilineutraaliuteen ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät määrärahalisäykset ovat pääosin kannatettavia. Elinvoimainen Suomi toimenpiteistä MTK pitää erityisen kannatettavina perusväyläpidon rahoituksen pysyvää tasokorotusta ja maatalouteen liittyviä toimenpiteitä, joilla turvataan maatilojen rahoitusasemaa pitkään jatkuneessa heikossa suhdanteessa.

Helsingissä 10.10.2019.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö